

žený byl pohrůzkou skutečně ve strach uveden. »Nebezpečná pohrůžka« podle § 81 tr. zák. vyžaduje jen, by pohrůžka ublížením na těle, na svobodě, na cti nebo na majetku (§ 98 b) tr. z.) byla objektivně způsobilou vzbuditi v ohroženém důvodné obavy, zejména v tom směru, že pachatel opovězené zlo pravděpodobně ihned uskuteční (rozh. sb. n. s. čís. 2555). Že vyhrůžky obžalovaného nebyly tohoto rázu, stížnost sama netvrdí. Ostatně jest poznamenati, že policejní strážník František V., jemuž se obžalovaný podle výroku rozsudkového zprotivil též »nebezpečnou pohrůzkou, jako svědek výslovně potvrdil, že měl strach, že obžalovaný, jenž již dříve jednou po něm střílil, vyhrůžku uskuteční.

Čís. 3510.

Odvolání do výroku o podmíněčném odsouzení, jež nebylo přiznáno proto, že od odsouzení obžalovaného pro trestný čin spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných neuplynulo dosud 10 let (§ 2 zákona čís. 562/1919), jest nepřípustné.

(Rozh. ze dne 5. června 1929, Zm I 686/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 8. října 1928, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem veřejného násilí podle § 85 a) tr. zák.; odvolání obžalované do výroku o podmíněčném odsouzení odmítl z těchto

důvodů:

Odvolání obžalované do výroku, jímž jí nebyl povolen podmíněný odklad trestu, je nepřípustné. Podmíněný odklad trestu shledal soud vyloučeným vzhledem k tomu, že obžalovaná byla odsouzena mimo jiné též pro krádež, spáchanou z pohnutek nízkých a nečestných a od výkonu trestu neuplynulo ještě 10 let. Zmatečnou stížností obžalovaná tento výrok rozsudkový nenapadá. Odvolání je nepřípustné a bylo je proto odmítnouti.

Čís. 3511.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Trestný čin podle § 14 čís. 1 zákona je dokonán již předsevzetím pobuřování, pronesením závadných výroků bez ohledu na to, jaký dojem, účinek a výsledek v posluchačstvu přivodí.

Pojem »pobuřování« nevyžaduje řeč vášnivou, opakování týchž myšlenek týmiž nebo podobnými slovy, aby posluchači byli »zpracováni« v intencích řečnickových. I zdánlivě klidnou, prostou řečí, pronesenou třeba spíše s hlediska hospodářského než politického, může býti podle úmyslu řečníka mysl posluchačů sváděna k úvahám zahroceným proti vlastnímu státu pro jeho vznik, proti jeho samostatnosti, ústavní jednotnosti nebo demokraticko-republikánské formě.

Je-li taková řeč svými nepravdami nebo přeháněním skutečností a drastičtějším líčením způsobilou ono nepřátelské smýšlení proti státu v onom směru vyvolati, jest pobuřováním, při čemž nemá významu, zda základem jejím jest program politické strany.

Resoluce na konci schůzí předčítané a usnášené jsou svým smyslem jenom zhuštěným výtahem předcházejících slovních projevů řečníka a shrnutím jeho hlavních myšlenek.

I část programu politické strany (»revoluce se blíží«) jest zprávou ve smyslu § 18 čís. 2 zákona, je-li sdělována nebo rozšiřována jako skutečnost.

Spadá sem výrok: »V celém světě se opět haraší zbraněmi, připravuje se nová světová válka proti Rusku.«

Pokud státní zástupce může uplatňovati zmatek čís. 10 § 281 tr. ř., neshledal-li soud ve výroku: »V daném okamžiku narukujeme, ale jako socialisté a ne jako ochránci kapitalismu, nehrozíme nikomu, ale také se nebojíme. Víme, že se blíží revoluce a ta volá: Já jsem byla, jsem a budu nositelkou budoucnosti, která odstraní kapitalismus« — skutkovou podstatu podle § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep., podřadiv jen část výroku toho ustanovení § 18 čís. 2 zák. na ochr. rep.

(Rozh. ze dne 6. června 1929, Zm I 633/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zavrhl zmateční stížnost obžalovaného Josefa W-a do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 23. června 1928, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečiny podle § 14 čís. 1 a podle § 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.; naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, pokud jím byl obžalovaný Josef W. podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podle § 15 čís. 3 téhož zákona, zrušil napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podle § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky v tomto osvobozujícím výroku a důsledkem toho i ve výroku o trestu o výročí s tím souvisejících jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a o ní rozhodl, přihlížejce k právoplatnému výroku odsuzujícímu stěžovatele pro přečiny podle § 14 čís. 1 a § 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky.

Důvody:

I. Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje po stránce formální důvody zmatečnosti podle § 281 čís. 4 a 5, po stránce hmotně-právní podle § 281 čís. 9 a), 10 tr. ř.; nelze ji však přisvědčiti v žádném směru. Při hlavním přelíčení učinil stěžovatel návrh na výslech svědků Františka R-e a Františka N-ého o tom, že mluvil klidně, nikterak vášnivě, že nebyl v řeči přerušen, nedal podnět k napomenutí, posluchači na jeho řeč nijak neodpovídali a neopakovali jeho výroky. Nálezací soud návrh ten zamítl jako nerozhodný. Uplatňuje-li stížnost zamítnutí tohoto návrhu jako porušení zásady trestního řízení o právu obžalovaného na

zákonnou obhajobu, bylo by lze s ní souhlasiti jen, kdyby byl důkaz veden o okolnostech důležitých pro skutková zjištění, jež svým významem zasahují podstatné znaky skutkové podstaty trestného činu. Rozsudek však právem pokládá za bezvýznamné, zda obžalovaný mluvil klidně či vášnivě, zda ho zástupce vlády při řeči napomenul a zda posluchači na jeho projevy odpovídali, ježto trestný čin podle § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. jest dokonán již předsevzetím pobuřování, pronesením závadných výroků, bez ohledu na to, jaký dojem, účinek a výsledek v posluchačstvu přivodí; jest lhostejno, zda uznal vládní komisař potřebným řečníka napomenouti či nikoliv, není ani rozhodným, kdy jeho úřední zpráva o schůzi došla na soud jako trestní oznámení. To co právě uvedeno, platilo by ostatně i v tom případě, kdyby se v onom průvodním návrhu rozumělo slovům »neopakovali jeho výroky« tak, že obžalovaní neopakovali výroky. Mínil-li stížnost, že bylo především nutno zjistiti doslov a smysl řeči obžalovaného, stačí poukázati na průvodní návrh stěžovatelův, jak jest protokolován, že v tom směru vůbec nebyl veden důkaz, rovněž i na doslov rozsudku, který doslov i smysl řeči obžalovaného náležitým způsobem zjišťuje. Zmatečnou stížnost vytýká rozsudku též vnitřní rozpor a nedostatek logického odůvodnění (§ 281 čís. 5 tr. ř.), ježto prý z resoluce, jak je rozsudkem výslovně zjištěno, přečtené spoluobžalovaným Františkem R-em, usuzuje na vinu obžalovaného Josefa W-a, a na jejím podkladě zjišťuje pobuřující význam jeho řeči. Stížnost však přehlíží, že rozsudek při společném odůvodnění pobuřujícího významu řeči obou obžalovaných s hlediska skutkové podstaty přečinu podle § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., jakož i jejich úmyslu, shledává ve slovních projevech těch veškeré podstatné náležitosti deliktu toho nejen z důvodu vzájemné jich spojitosti, pokud se týče z důvodu spojitosti řečí (též stěžovatelovy) s resolucí, nýbrž výslovně také praví a odůvodňuje, že smysl, význam a dosah výroku jest již sám o sobě pobuřující (ve spojitosti s celou řečí obžalovaného). Avšak i použití významu a smyslu resoluce R-em přečtené pro vysvětlení povahy a obsahu slovního projevu W-ova nebylo by porušením zákonů logického myšlení, an podle zjištěného rozsudku řečníkem na schůzi byl obžalovaný Josef W., kdežto R. byl pouhým předsedou, jenž schůzi zahájil a ke konci resoluci přečetl; jsouť resoluce na konci schůzi předčítané a usnášené vždy smyslem svým jen zhuštěným výtahem předcházejících slovních projevů řečníka a shrnutím hlavních jeho myšlenek.

Zmatečnou stížnost, která věcně popírá trestnost zjištěných výroků, neprovádí vůbec číselně uplatňovaný zmatek podle § 281 čís. 10 tr. ř.; pokud pak doličuje jejich nezávadnost a tvrzení, že podřaděním jich pod skutkové podstaty přečinů podle § 14 čís. 1 a § 18 čís. 2 zák. na ochr. rep. byl nesprávně zákon vyložen, neprovádí z větší části zmatek po zákonu, ježto, nepřihlížeje ke skutkovým zjištěním nalézacího soudu svémocně jednotlivé výroky vykládá a takto způsobem podle zákona nepřípustným sama si ustrojuje jiný skutkový děj. Rozsudek podřadil pod § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. výrok stěžovatelův: »Zdejší panující třídy mohly se poučiti ze své revoluce v roce 1918, kterou nemohli rakouští četníci potlačit. Titíž lidé myslí dnes, že revoluční duch

dá se zadržeti bajonety. Revoluční duch bude žít i za zdmi žaláře». Odpovídá smyslu a významu výroku toho, že rozsudek spatřuje v něm »působení na posluchače, by v nich bylo vyvoláno smýšlení československému státu nepřátelské a byly takto ohrožovány statky chráněné v § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., by u posluchačů bylo vyvoláno nadšení pro myšlenky, které jsou v přímém rozporu s ideou zdejšího státu, založeného na demokraticko-republikánské formě.« Rozsudek odůvodňuje smysl ten jak výrokem samotným, tak i obsahem a významem celé řeči stěžovatelovy. V ní se obžalovaný zmínil, že ruská revoluce byla pokynem pro revoluci světovou, tato však pro zradu sociálních demokratů nemohla býti provedena; také u nás vypukla v roce 1918 revoluce a československý proletariát měl skliditi její ovoce; nestalo se tak proto, že nebyla provedena po ruském vzoru. Jest zjevné, že výrok »Zdejší panující třídy ... atd.« rozsudkem zjištěný navazuje na myšlenky před tím pronesené a povzbuzuje k revolučnímu snažení i za zdmi žaláře, má na mysli domnělý neúspěch zdejší revoluce v roce 1918, kdy československý stát byl ustaven ve formě demokratické republiky a nikoliv po vzoru ruském, sovětském. Zmateční stížnost se mýlí, domnívaje se, že pojem »pobuřování« vyžaduje řeč vášnivou, opakování týchž myšlenek, týmiž neb podobnými slovy, aby posluchači byli »zpracováni« v intencích řečnickových. I zdánlivě klidnou, prostou řečí, pronesenou třeba spíše s hlediska hospodářského než politického, může býti podle úmyslu řečníka mysl posluchačů sváděna k úvahám zahroceným proti vlastnímu státu pro jeho vznik, proti jeho samostatnosti, ústavní jednotnosti nebo demokraticko-republikánské formě. Je-li taková řeč svými nepravdami nebo přeháněním skutečností a drastičtějším líčením způsobila ono nepřátelské smýšlení proti státu v řečeném směru vyvolati, jest »pobuřování«, při čemž nemá významu, zda základem jejím jest jen program politické strany.

Zmateční stížnost není v právu ani ve směru odsuzujícího výroku pro přečin podle § 18 čís. 2 zák. na ochr. rep. Snaží-li se doložiti případnou pravdivost výroku o příští válce tvrzením, že podle novinářských zpráv i po všech odzbrojovacích konferencích válka v budoucnosti není nijak vyloučena, stačí poukázati na zjištěný výrok: »V celém světě se opět haraší zbraněmi, připravuje se nová světová válka proti Rusku«, který má naprosto jiný význam a přináší zprávu o bezprostřední blízkosti určité války. Z výroku uvedeného pod IV. rozsudku podřazuje rozsudek skutkové podstatě přečinu podle § 18 čís. 2 zák. na ochr. rep. jen slova »revoluce se blíží«. Stížností popřené vědomí obžalovaného, že se nepravdivými zprávami poškozuje bezpečnost státu a veřejný pořádek, jest popření zjištění rozsudkových, proti nimž v tom směru nejsou činěny formální výtky. Jest mylným názor zmateční stížnosti, že výroky stěžovatelovy nejsou »zprávou« ve smyslu § 18 zák. na ochr. rep., poněvadž prý jsou pouhým přiznáním se k programu strany komunistické. I část programu politické strany (»revoluce se blíží«) je-li sdělována nebo rozšiřována jako skutečnost, jest »zprávou«, jak ji má na mysli ono trestní ustanovení, a ježto podle skutkových zjištění rozsudkových zpráva ta, právě tak jako zpráva o harašení zbraněmi a o připravování světové války proti Rusku, jakož i sdělení

jich mělo veškeré další znaky v zákoně tom uváděné, bylo podřadění této činnosti obžalovaného pod § 18 čís. 2 zák. na ochr. rep. po právu.

II. Ohledně zmateční stížnosti státního zastupitelství bylo předem uvážiti, zda přísluší státnímu zastupitelství vůbec zmateční stížnost z důvodu, že výrok obžalovaného W-a v bodě IV. napadeného rozsudku zjištěný nebyl podřaděn ustanovení § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, an se soud tímto výrokem výslovně v rozsudku obírá, podřadiv jej ustanovení § 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Neboť zákon uznává za zmatek, když skutek, na němž se rozhodnutí zakládá, byl nesprávným výkladem uvažován podle trestního zákona, který se k němu nevztahuje (§ 281 čís. 10 tr. ř.), ne však, když nebyl uvažován také podle zákona, který by se naň při správném právním posouzení vztahoval. Avšak, ježto soud na onom místě přihlížel jen k části výroku IV., totiž k slovům »revoluce se blíží«, nechav stranou ostatní část výroku pod IV. zjištěného, není proti uplatňování této vady jako zmatečnosti státním zastupitelstvím v neprospěch obžalovaného závady. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný za své řeči pronesl též výrok: »V daném okamžiku narukujeme, ale jako socialisté a ne jako ochránci kapitalismu, nehrozíme nikomu, ale také se nebojíme. Víme, že se blíží revoluce a ta volá: Já jsem byla, jsem a budu nositelkou budoucnosti, která odstraní kapitalismus«, neshledal však, jak to činí obžaloba, ve výroku tom objektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep., považuje doslov ten za příliš všeobecný, jeho smysl a význam nejsou prý způsobilé vyvolati v posluchačích rozhodnutí k porušení zákona vůbec a vojenského zákona zvláště; jinými slovy nejsou způsobilé popuzovati k tomuto účelu. Stížnost právem výtýká rozsudku, že posuzuje výrok ten osamoceně a že nepřihlíží k jeho souvislosti s ostatní řečí obžalovaného. V tom směru skutečně rozsudek jest kusým, přecházejí při zjišťování smyslu oněch slov mlčením řadu rozhodných skutkových okolností rozsudkem rovněž na jiném místě zjištěných. Přehlíží, že účelem oné veřejné schůze byla oslava desetiletého trvání sovětské republiky, že jsoucnost tohoto státního útvaru podle obsahu řeči byla označena jako úspěch proletariátu, že v souvislosti s tím bylo pobuřováno proti demokraticko-republikánské formě československého státu, že bylo zdůrazněno, že vláda ruských sovětů má spojence v proletariátu všech států kapitalistických a, ač se v roce 1918 nepodařilo provést tu revoluci po vzoru ruském, nedá se revoluční duch potlačit. Vládě vytknuto, že stojí na straně podnikatelů, což v Rusku by nebylo možné. Ať se dá dělnické třídě moc, a tato si vše vyřídí sama. Hned na to řečník prohlásil, že v celém světě opět se haraší zbraněmi a že se připravuje nová světová válka proti Rusku a v souvislosti s tím pronesl závadný výrok. Přihlížeje ke spojitosti jednotlivých myšlenek a sdělení řečníka byl by se nalézací soud musil zabývatí též otázkou, jaký význam jest přiznati obratu »v daném okamžiku«, zda předchozí připomínka revolučního ducha, jakož i sdělení o přípravách k nové válce a doslov o blízkosti revoluce nedává slovům těm význam »v případě revoluce neb vypuknutí války« a zda výrok »narukujeme jako socialisté a ne jako obránci kapitalismu« vzhledem k předcházejícímu vyvednutí významu sovětského Ruska pro proletariát, projevu lítosti, že

revoluční převrat v Československu v roce 1918 nebyl proveden po ruském vzoru, jakož i vzhledem k označení čsl. vlády za pomocníci podnikatelů nenapovídá až příliš zřetelně, že jest úkolem dělnictva použití případné války k uskutečnění revolučních cílů a nedbati tudíž v takový okamžik příkazů vlády a vojenských orgánů. Kdyby byl nalézací soud přihlížel ke všem oněm částem řeči v souvislosti se závadným výrokem, byl by zajisté musil též podrobiti úvaze, zda takto obžalovaný oním doslovem nepůsobil na cit a na vůli posluchačů, by vyvolal v nich rozhodnutí »v daném okamžiku«, t. j. až by co vojín v případě války nebo vnitřních nepokojů byli povoláni ke svým vojenským oddílům, porušiti zákon neuposlechnutím vojenského rozkazu, po případě vzpourou, a zda takto jeho řeč neměla veškeré význačné znaky podněcování k vojenským zločinům ve smyslu § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep. Ježto rozsudkový výrok o rozhodných skutečnostech trpí proto vyličenou neúplností, bylo rozsudek v této části zrušiti jako zmatečný ne sice podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., jehož se stížnost číselně nesprávně dovolává, nýbrž podle § 281 čís. 5 tr. ř., kterýžto zmatek věcně provádí, a věc podle § 288 čís. 1 tr. ř. vrátiti soudu své stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozsoudil, při čemž bude mu přihlédnouti při výměře trestu k nezrušenému právoplatnému odsuzujícímu výroku pro přečin podle § 14 čís. 1 a § 18 čís. 2 zák. na ochr. rep.

Čís. 3512.

Zmenšená přičetnost nespadá pod § 2 c) tr. zák.

Odolnost jednotlivcova proti množství požitých lihovin je čistě individuální; množství samo o sobě není ještě důkazem úplné opilosti ve smyslu § 2 c) tr. zák. Záleží jedině na tom, jak ta která osoba podle své tělesné povahy a zvyklosti reaguje na účinnost alkoholických nápojů.

Zrušovací soud může sám povolití podmíněné odsouzení, když obžalovanému přiznal toto dobrodíní již nalézací soud, ačkoliv ho odsoudil pro více činů (na širším podkladě), než nyní zrušovací soud.

(Rozh. ze dne 6. června 1929, Zm II 413/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 8. srpna 1928, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák. a přestupkem podle § 312 tr. zák. Zrušil však v důsledku zastavení trestního řízení pro přečin urážky presidenta republiky podle § 11 čís. 2 zákona na ochranu republiky na základě amnestie presidenta republiky ze dne 19. října 1928 napadený rozsudek ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících a trest obžalovanému znovu vyměřil. Výkon tohoto trestu podmíněně odložil a lhůtu zkušební určil třemi roky.

Důvody:

Zmateční stížnost shledává vadnost řízení a neúplnost rozsudku v tom, že nalézací soud nezjistil úplnou opilost následkem zamítnutí